

3. Атаманова Ю.С. Захист прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет: світовий досвід та вітчизняні перспективи // Право та інновації. 2014. № 3(7). С. 7–14.
4. Прохоров-Лукин Г. Проблеми визначення та відшкодування шкоди у цивільних справах про порушення прав інтелектуальної власності в країнах ЄС // Теорія і практика інтелектуальної власності. 2016. № 2. С. 78–87.
5. Ришкова О.В. Захист права інтелектуальної власності // Матеріали IV Міжнародної науково-методичної конференції “Римське право і сучасність” (19-20 травня 2006 року, м. Одеса). Одеса, 2006. С. 24-25.

Потапова Валерія Сергіївна
здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Іванова Марина Іллівна
д.е.н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ГАРАНТІЙ ТА ЗАХИСТ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

В міжнародному приватному праві на сьогоднішній час приділяється багато уваги забезпеченню гарантій інвестицій та їх захисту. Сталий розвиток національної економіки неможливий без інвестицій в економіку та безперервного і швидкого кругообігу капіталу. Посилення інтеграції країн у світову економіку зумовлює зростаюче значення міжнародно-правових актів, що регулюють економічні зв'язки. Наприклад, інвестиційне законодавство України встановлює, що держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів.

Згідно статті 18 Закону України «Про інвестиційну діяльність», перш за все, держава гарантує стабільність умов здійснення інвестиційної діяльності, додержання прав і законних інтересів її суб'єктів. Умови договорів, укладених між суб'єктами інвестиційної діяльності, зберігають свою чинність на весь строк дії цих договорів і у випадках, коли після їх укладення законодавством (крім податкового, митного та валютного законодавства, а також законодавства з питань ліцензування певних видів господарської діяльності) встановлено умови, що погіршують становище суб'єктів або обмежують їх права, якщо вони не дійшли згоди про зміну умов договору.

Державні органи та їх посадові особи не мають права втручатися в діяльність суб'єктів інвестиційної діяльності, крім випадків, коли таке втручання допускається чинним законодавством і здійснюється в межах компетенції цих органів та посадових осіб. Ніхто не має права обмежувати права інвесторів у виборі об'єктів інвестування, за винятком випадків, передбачених цим Законом. У разі прийняття державними або іншими органами актів, що порушують права інвесторів і учасників інвестиційної діяльності, збитки, завдані суб'єктам інвестиційної діяльності, підлягають відшкодуванню у повному обсязі цими органами. Спори про відшкодування збитків розв'язуються судом [3].

Тобто з вищезазначеного, можна стверджувати, що законодавство України чітко регламентує правові гарантії суб'єктів інвестиційної діяльності, як на національному рівні так і міжнародному.

Крім встановлених гарантій інвестиційної діяльності, держава забезпечує також захист інвестицій, які знайшли своє відображення в статті 19 Закону України «Про інвестиційну діяльність», захист інвестицій – це комплекс організаційних, технічних та правових заходів, спрямованих на створення умов, які сприяють збереженню інвестицій, досягненню цілі внесення інвестицій, ефективній діяльності об'єктів інвестування та реінвестування, захисту законних прав та інтересів інвесторів, у тому числі права на отримання прибутку (доходу) від інвестицій. Держава гарантує захист інвестицій незалежно від форм власності, а також іноземних інвестицій. Захист інвестицій забезпечується законодавством України, а також міжнародними договорами України. Інвесторам, у тому числі іноземним, забезпечується рівноправний режим, що виключає застосування заходів дискримінаційного характеру, які могли б перешкодити управлінню інвестиціями, їх використанню та ліквідації, а також передбачаються умови і порядок вивозу вкладених цінностей і результатів інвестицій. З метою забезпечення сприятливого та стабільного інвестиційного режиму держава встановлює державні гарантії захисту інвестицій.

Державні гарантії захисту інвестицій – це система правових норм, які спрямовані на захист інвестицій та не стосуються питань фінансово-господарської діяльності учасників інвестиційної діяльності та сплати ними податків, зборів (обов'язкових платежів). Державні гарантії захисту інвестицій не можуть бути скасовані або звужені стосовно інвестицій, здійснених у період дії цих гарантій. Інвестиції не можуть бути безоплатно націоналізовані, реквізовані або до них не можуть бути застосовані заходи, тотожні за наслідками. Такі заходи можуть застосовуватися лише на основі законодавчих актів України з відшкодуванням інвестору в повному обсязі збитків, заподіяних у зв'язку з припиненням інвестиційної діяльності.

Порядок відшкодування збитків інвестору визначається в зазначених актах. Внесені або придбані інвесторами цільові банківські вклади, акції та інші цінні папери, платежі за набуте майно або за орендні права у разі вилучення відповідно до законодавчих актів України відшкодовуються інвесторам, за винятком сум, що виявилися використаними або втраченими в результаті дій самих інвесторів або вчинених за їх участю. Спори, що виникають в результаті здійснення інвестиційної діяльності, розглядаються відповідно судом або третейським судом. Інвестиції можуть, а у випадках, передбачених законодавством, мають бути застраховані [1].

Дочірні компанії іноземних інвесторів впливають на формування попиту на робочу силу з боку національних фірм і на рівень оплати місцевих працівників. Іноземний капітал змінює умови конкуренції місцевих виробників і таким чином також пливає на рівень оплати праці у національній економіці у цілому. Оптимальна інвестиційна політика, спрямована на активізацію притоку іноземних інвестицій в Україну, має ґрунтуватися на засадах створення стабільного законодавства, яке покликане забезпечувати державні гарантії захисту іноземних інвестицій протягом усього періоду реалізації інвестиційного проекту [3].

Це дає змогу прибрати з ринку всіх спекулянтів і недобросовісних підприємців, значно скоротити кількість фіктивних підприємств, які часто використовуються для відмивання грошей і мінімізації оподаткування. Також слід ввести реєстр недобросовісних осіб, які не мають права реєструвати компанії, обіймати керівні посади і бути власниками часток у підприємстві. Очевидно, що ці перетворення повинні бути підкріплені на законодавчому рівні [2].

Погіршення інвестиційного клімату в Україні на різних етапах розвитку інвестиційної діяльності було пов'язано, головним чином, з розширенням та згортанням пільг для іноземних інвесторів, тобто з низьким рівнем захисту їх комерційних інтересів. Також негативний вплив на інвестиційний клімат чинили такі фактори, як загальний незадовільний рівень соціально-економічного розвитку національної економіки, низький рівень життя населення; нерациональна галузева структура залучення іноземних інвестицій, де частка високотехнологічних та наукомістких виробництв протягом тривалого періоду була вкрай низькою; неоптимальна географічна й регіональна структура надходження інвестиційних ресурсів, результатом чого стала висока залежність від незначного числа зарубіжних країн-інвесторів та поглиблення нерівномірності соціально-економічного розвитку регіонів України [5, с. 57-59].

Розвиток інвестиційної діяльності породжує низку проблем, ключове місце серед яких посідає проблема захисту прав інвесторів. Чинне законодавство міжнародних договорів містить норми, що регулюють питання захисту прав інвесторів, але вони, як правило, потребують вдосконалення існуючої нормативно-правової бази та практики застосування цих норм. Тому актуальною є проблема пошуку можливих джерел формування інвестиційних ресурсів, серед яких особливого значення для національної економіки набувають іноземні інвестиції. На сьогодні, поряд з міжнародними договорами, Україна структурувала і національне законодавство, що регулює іноземні інвестиції.

Бібліографічні посилання

1. Закон України «Про інвестиційну діяльність»
2. Герзанич В. М. Основні недоліки та проблеми залучення іноземних інвестицій в Україні / В. М. Герзанич // Ефективна економіка. – 2014. – №4. Електронне видання. Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2929>
3. Креймер С. Інша реальність: як вижити іноземному інвестору в Україні / С. Креймер // Електронний ресурс. Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1422697-insha-realist-yakvizhiti-inozemnomu-investoru-v-ukrayini>
4. Товкун І. М. Законодавче регулювання захисту іноземних інвестицій в Україні / І. М. Товкун // Право та інноваційне суспільство: Електронне видання. – 2014. – Вип. 2. – Режим доступу: <http://apig.org.ua/wp-content/uploads/2014/11/Tovkun.pdf>
5. Штань М. Інвестиційна діяльність у системі чинників активізації розвитку національної економіки / М. Штань // Банківська справа. – 2016. – №4. – С. 55-63